No. 298. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Donderdag 15 December

Latere Berigten der vorige Courant.

BREDA. — De kamer der belgische vertegenwoordigers heeft in haar zitting van gisteren de algemeene discussie van het budget der middelen en wegen begonnen en ten einde gebragt. De heeren *Dolignon* en *Pirson* hebben zich daarbij voornamelijk tegen de bank of algemeene maatschappij uitgelaten, terwijl de minister van financien aangekondigd heeft, dat eerlang eene nieuwe overeenkomst met die bank gesloten was welke spoedig aan de kamer met een reglement van comptabiliteit overgelegd zou worden.

— Gisteren is te Brussel, ter vervanging van den heer *Rhuppe*, die zijne demissie genomen had, de tegenwoordige oorlogs-minister *Wilmar*, tot lid der kamer van vertegenwoordigers benoemd.

— Ter Antwerpsche beurs van heden (13 *December*) waren de fondsen genoteerd: Belg. 100⅝; O. Metall. 103; Sp. Ardoin 20¼, 20⅛; Differed. 8½; Nap. renten 92½; B. Tavolière 55½, 55, Sicil. 92; Rom. L. 100½; Id. te Antw. 98¼; Braz. 83½. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ⅛ pCt. verlies k. z.

Het fransch ministerieel avondblad *la Charte* behelst nog de volgende telegrafische depeche over de neerlaag van *Gomez*:

„*Gomez* is den 25sten te Arcos achterhaald en geslagen door de generaals *Narvaez* en *Ribero*. Hij vlugtte den 26sten, nog over hebbende 3000 man en vervolgd door *Narvaez* aan het hoofd zijner kavallerie."

Nadere bijzonderheden omtrent het voorgevallen gevecht houden, dat hetzelve in den achtermiddag van den 25sten heeft plaats gehad. In het door *Narvaez* ingezonden rapport wordt verzekerd, dat hij een grooter getal krijgsgevangenen dan opgegeven is, namelijk 1800, zou gemaakt hebben, maar dat zijne soldaten geen kwartier gaven. Den volgenden dag had *Narvaez* zich met de garde-afdeeling onder *Ribero* vereenigd, die aan *Narvaez* zijne kavallerie had geleend om *Gomez* te vervolgen, welke, volgens het rapport van den generaal *Narvaez*, met 2000 man, van de 12,000, die hij weinige dagen te voren bij zich had, zich naar de zijde van Montellano had gerigt, waar hij waarschijnlijk op de afdeeling van *Alaix* zoude stuiten. — De voorlezing van het rapport van *Narvaez* heeft in de zitting der cortes eene bovenmatige vreugd verwekt.

— Volgens bijzondere berigten intusschen uit Madrid, althans naar het *Journal des Débats* daarvan melding maakt, zou het overig deel der bende van *Gomez Alaix* zijn ontkomen, en had de eerste de stad Osuna, ten Zuiden van Sevilie en in de vlakte gelegen, bereikt. *Narvaez* had die stad den 29sten bereikt, eenige uren nadat *Gomez* haar verlaten had; maar zijne afgematte troepen hadden den nacht in de stad moeten uitrusten, en dacht men nu dat *Gomez* den marsch bespoedigende, op zijn vijand een eind wegs in de rigting van Murcia zou gewonnen hebben.

— De berigten van de grenzen schijnen te bevestigen dat de karlisten op den aden een deel van het belegerings-geschut tegen Bilbao op den weg naar Durango hebben in positie gebragt; den 5den had *Espartero* na gehouden krijgsraad, besloten de reserve onder den generaal *Alama*, die den 5den moest aankomen af te wachten, zoodat hij waarschijnlijk den aanval niet voor den 6den zoude beproeven. Van hun kant hadden de karlisten al de beschikbare troepen uit Guypuscoa ontboden, om des noods *Espartero* het hoofd te bieden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 14den December.

Dezer dagen is in de afdeelingen van de Tweede Kamer onderzocht geworden, het aan dezelve aangeboden ontwerp van wet, tot tijdelijke regeling der bepalingen omtrent de enkele en misdadige bankbreuk. Te dezer gelegenheid hebben eenige leden te kennen gegeven, dat zij uit de voordragt der tegenwoordige wet vreesden te moeten opmaken, dat het de bedoeling der Regering kon wezen, om de nieuwe wetboeken en de organisatie der regterlijke magt in te voeren, niet slechts alvorens een nieuw wetboek van strafregt zou zijn vastgesteld, maar zelfs voor dat het tegenwoordig Fransche wetboek eenige wijziging zou hebben ondergaan; dat indien deze vrees gegrond mogt zijn, zij vermeenden zich hiertegen uitdrukkelijk te moeten verklaren; dat toch het Fransche wetboek van strafregt, naar het eenstemmig oordeel van alle deskundigen, zoo hoogst gebrekkig was, dat het ten uiterste vreemd zou wezen, dat, terwijl de andere Fransche wetboeken waren afgeschaft, men het nieuwe tijdperk eener nederlandsche wetgeving zou intreden, alvorens aan het Code Pénal, dat met de evengemelde wetboeken, op verre na de vergelijking niet kan uithouden, zelfs eenigzins de hand te slaan; dat zij gaarne wilden toegeven, dat het opstellen van een geheel nieuw wetboek van strafregt te veel tijd zou vorderen, om dit vóór de invoering der regterlijke organisatie te bewerkstelligen, doch dat zulks niet het geval was, wat aanging het wegnemen van eenige grove gebreken, welke ook, vooral in verband met het besluit van 4 december 1813, in onze lijfstraffelijke wetgeving bestaan, en wier spoedige wijziging dringend gevorderd wordt; dat deze gebreken aan ieder regtsgeleerde, slechts eenigzins der zake kundig, zoo zeer bekend zijn, dat men het onnoodig achtte dezelve op te tellen; dat, naar hun gevoelen, uit deze algemeene bekendheid dan ook volgde, dat het opstellen en aannemen eener wet, inhoudende eenige voorloopige en hoogstnoodzakelijke wijzingen in onze lijfstraffelijke wetgeving, zoo weinig tijd vereischen zou, dat zulks zeer gemakkelijk zou kunnen geschieden, zonder de invoering der nieuwe regterlijke organisatie eenigzins te vertragen en dat, eindelijk, indien, gelijk zij wenschten, de regering mogt kunnen besluiten hiertoe over te gaan, het, naar hun oordeel, beter ware dat de wet op de bankbreuk mede in deze meer algemeene wijziging wierd begrepen, dan dat dezelve in een afzonderlijk ontwerp wierd vervat. Andere leden, daarentegen, stemden gaarne toe, dat eenige wijziging in het Code pénal dringend noodzakelijk was, doch zij meenden tevens, dat dezelve met het tegenwoordig ontwerp, niet in verband gebragt behoorde te worden; dat toch, naar hunne meening, de invoering der regterlijke organisatie en der nieuwe wetboeken van die wijziging niet volstrekt afhankelijk was, daar deze wijziging, ook nadat de invoering zou zijn geschied, tot stand gebragt kon worden; dat het, zonder het tegenwoordig ontwerp, volstrekt onmogelijk zou wezen, om de nieuwe Nederlandsche wetgeving in te voeren, daar in dat geval, bij de afschaffing van het Fransche Wetboek van koophandel, de bankbreuk zou ophouden onder de misdrijven te behooren, dewijl alleen de straf zou blijven bestaan, maar de daad, waarop de straf gesteld was, uit de wet zou verdwijnen, en dat men bovendien vreesde, dat het maken van wijzigingen in het strafregt, vóór de invoering der regterlijke organisatie, zoude kunnen strekken, om de invoering te verschuiven. Wijders heeft men aan de Regering gevraagd, of zij voornemen had om voor het in werking brengen der Nederlandsche wetgeving, nog eenige voorloopige verandering in het strafregt te brengen, en heeft men verklaard, dat indien deze vraag bevestigend mogt worden beantwoord, men het beter oordeelde dat alsdan ook dit ontwerp in de verandering mogt worden begrepen. Eindelijk heeft men, hoe men ook over de zaak dacht, gemeend, dat de behandeling van het tegenwoordig ontwerp, tot na de aanneming van het gewijzigd wetboek van Burgerlijke Regtspleging, zou behooren te worden uitgesteld.

— De *Staats-Courant* maakt bekend dat het hof op heden voor den tijd van zes weken den ligten rouw zal aannemen wegens het overlijden van H. K. H. de Prinses *Frederica Dorothea Louisa Philippina* van Pruissen, weduwe van Z. D. H. den Prins *Anton Radziwill*.

— Op den 9den dezer heeft de Wel-Eerw. Heer ... beroepen tot hoogleeraar in de faculteit der godgeleerdheid aan de hoogeschool te Utrecht deze betrekking aanvaard met eene plegtige latijnsche redevoering ten betooge; *dat de eerste wijsgeer de beste godge-*

leerde is. Des avonds hebben de studenten den nieuwen hoogleeraar eene serenade gegeven.

— De raad van bestuur der koninklijke akademie van beeldende kunsten te Amsterdam, zal, op maandag den 19den dezer, eene openbare algemeene vergadering houden, ter uitreiking van de in de afgeloopene winter- en zomer-saizoens, behaalde eereprijzen.

— Te 's Hage is aangekomen de heer *Albert de Montry*, lid van onderscheidene geleerde genootschappen, die zich voorstelt, eenige openbare proeven en lessen te geven in de *Mnemotechie*, of kunst om het geheugen te oefenen en binnen zeer korten tijd uitermate te versterken. De twee eerste lessen zullen *gratis* gegeven worden.

— Blijkens het onlangs bekend geworden 22ste jaarlijksche verslag van het Dantziger bijbelgenootschap zijn door hetzelve in het laatste jaar 955 duitsche bijbels, 430 duitsche nieuwe testamenten, en 132 bijbels en nieuwe testamenten in vreemde talen, te zamen dus 1517 heilige schriften verspreid, hetgeen met de sedert het jaar 1814 uitgegeven 19,782 exemplaren, een gezamenlijk getal van 21,299 exemplaren uitmaakt. » De ontvangst heeft met de van het vorige jaar overgeschoten gelden 1059 rth. en de uitgaaf 360 rth. bedragen, zoodat er een overschot is gebleven van 699 rth.

— Van een der Schetlandsche eilanden wordt het volgende geschreven: De ingezetenen van Reawick hebben in de maand October eene voorbeeldelooze vangst gehad. Op den 8sten dier maand vertoonde zich eene groote verzameling kleine walvisschen voor die plaats. Alle visschers waren dadelijk in de weer; harpoen, lans, spade, bijl, alles werd ter hand genomen om de zeemonsters af te maken; in een oogenblik hadden allerlei booten zich in een halven cirkel [illegible] om de walvisschen geschaard en dreef men hen langzamerhand naar het strand, waar weldra niet minder dan 580 derzelve op het drooge waren geraakt en geslagt werden. In publieke veiling bragt ieder 74 sh. (ƒ 28,20) op.

— De vraag in Engeland naar beenderen (die gelijk men weet gemalen en als mest voor de landerijen gebezigd worden) is zoo groot, dat tegenwoordig met onderscheiden oorden der wereld een geregelden handel in beenderen wordt gevoerd; niet slechts van het vaste land, maar uit Noord-Amerika en zelfs uit Buenos-Ayres worden ladingen naar Groot-Brittannië gevoerd; de waarde dezer ladingen bedroeg in 1821 nog slechts 15,898 p. sterl. 12 sh. 11 p.; in 1823 reeds 39,782 p. sterl. 9 sh. 11 p. en in 1835 was deze waarde tot de verbazende som van 129,131 p. sterl. 14 sh. 10 p. gekomen.

Het overlijden van *Karel X* heeft in Frankrijk, zoowel als buiten hetzelve, vraagstukken doen ontstaan, welker oplossing niet gemakkelijk valt. Van de wijze waarop het actuele ministerie hetzelve zoude ontcijferen, scheen het openbare gevoelen veel af te hangen. Het kwam ons voor, als of korten tijd vóór dit afsterven de legitimistische partij meerdere toenadering tot de regering van *Lodewijk Philips* scheen te beloven; wij konden daaronder wel niet geheel begrijpen de *faubourg St. Germain*, want velen denken daar nog als voor 89 en zijn in hunne denkwijze stil blijven staan; maar het liet zich aanzien, of er eene verzoening tusschen de partijen mogt geloofd worden. Het besluit der Fransche regering, om geen rouw aan te nemen, noch lijkmissen te laten vieren bij het overlijden van *Karel X*, schijnt nieuwe verbittering veroorzaakt te hebben. Wij kunnen die handelwijze ook geenszins beamen. Indien Koning *Lodewijk Philips* zelf niet behoorde tot het stamhuis der Bourbons, indien hij zelf in vroegere jaren niet in vriendschappelijke betrekking hadde gestaan tot het van den franschen troon vervallen verklaarde geslacht, dan zoude het nu gehouden gedrag allernatuurlijkst zijn. Het bedrijven van rouw en zelfs het houden van lijkmissen, indien daaraan zekere bepalingen verknocht waren geworden, hadden onzes inziens allergevoegelijkst kunnen plaats grijpen voor het afgestorven Hoofd van het geheele Huis der Bourbons, en had misschien toe kunnen brengen, om den eerbied ook voor het ongeluk te vermeerderen, dat heilzaam had kunnen werken op de openbare zedelijkheid. Terwijl de meeste hoven van Europa den rouw hebben aangenomen wegens het overlijden van een vorstelijk persoon, steekt daarbij het niet aannemen daarvan voor het Fransche Hof zeer ongunstig af, en al neemt hetzelve nu den rouw nog aan, de nadeelige indruk kan daardoor niet weggenomen worden. Van de behendigheid en geslepenheid van Koning *Lodewijk Philips* hadden wij dit feit niet gewacht.

FRANKRIJK.

PARIJS, (MAANDAG) DEN 12den DECEMBER.

De *Moniteur* behelst heden een uitvoerig rapport van den heer *Persil* aan den koning, over de statistiek der justitie gedurende het jaar 1834.

— De bladen wijden nog steeds uit over de tegenwoordige menigvuldige en onderlinge bezoeken van de heeren *Broglie* en *Thiers*; sommigen willen, dat de eerste zich van zijne voormalige vrienden, tot de doctrinaire partij behoorende, zou willen afscheiden; andere bladen verzekeren integendeel, dat de heer *de Broglie* van wegen een hoog personaadje belast zou wezen, eene goede verstandhouding tusschen den gewezen president van den raad en de tegenwoordige leden van het kabinet, te bevorderen.

— De krijgsraad der 4de militaire divisie te Tours, is den 10den tot het verhoor der getuigen in de zaak der huzaren van Vendôme overgegaan. De hoofd aanlegger *Bruyant* heeft rondweg verklaard, dat hij een komplot tot omverwerping van het bestuur en tot afkondiging der republiek had gesmeed; dat door hem, met die bedoeling, republikeinsche proclamatien waren gesteld voor de erkenning der regten van den mensch; dat zijn oogmerk was geweest, eerst zijne kameraden daartoe over te halen, en dan de klasse van werklieden, die hij in vrijwillige bataillons wilde formeren; het deed hem leed, dat hij zich genoodzaakt had gezien een zijner kameraden neer te vellen, en verzekerde bij overigens, dat het ontwerp alleen van hem kwam, en dat hij de beweging, indien dezelve voortgang had gehad, zoude bestuurd hebben.

— Men verspreidt hier geruchten van een bloedigen twist die op den 22ste November ll. tusschen het Oostenrijksch garnizoen te Bologna en Zwitsersche artilleristen in pauselijke dienst aldaar zouden hebben plaats gehad.

— In eene bijzondere briefwisseling uit Bayonne van den 8sten, blijkbaar van den karlistischen kant, wordt als uit Durango van den 5den geschreven, het volgende gemeld:

» Dezen morgen heeft er een gevecht voor Bilbao plaats gehad; de uitslag daarvan is voorzien geweest. *Espartero* is anderhalf uur ver teruggeslagen geworden op den regter oever der rivier; bij zijnen terugtogt is door ons de brug, die hij over de rivier geslagen, had, met oogmerk om zich naar Portugalette in geval van retraite te kunnen begeven, afgebroken geworden. Het voordeel daar de wapenen van *Karel V* bij deze gelegenheid behaald, laat zich hierbij niet bepalen, genoemde generaal zal heden avond op nieuw aangevallen worden, in de nieuwe door hem ingenomene positien, en deze aanval zal morgen ochtend worden hervat. Wanneer de Engelschen hem geen hulp door middel hunner stoombooten toebrengen, zal hem niets anders overblijven dan het gevecht tegen ons aan te nemen, of naar den [illegible] te wijken. Nog heden hebben wij eenen uitval van het garnizoen [illegible] krachtig afgeslagen.

» *Cabrera* die in Navarre zoekt te dringen, is verpligt geweest een omweg te maken om de gelden die hij bij zich had, veilig over te brengen. Hij heeft met der daad eenig verlies geleden, maar men gelooft dat hij zich op punten heeft gerigt, die hem in staat zullen stellen over Estella Navarre te bereiken."

Andere berigten uit Bayonne, doch slechts van den 7den, behelzen echter berigten van Bilbao tot op den middag van den 5den, en daarin wordt nog van geen treffen tusschen de troepen van *Espartero* en die van *Villareal* gesproken, maar integendeel verzekerd, dat alles nog in dezelfde gesteldheid was. *Espartero* namelijk wachtte de komst van *Aldama* met de versterkingen uit oud-Kastilien af, terwijl *Villareal* de punten versterkte, waar langs zijne tegenpartij Bilbao moest naderen en tevens ook versterkingen aan zich trok; middelerwijl was het beleg geschorst. De karlistische bevelhebber bij het beleg, *Casa Eguia*, had eene ligte wond in het aangezigt bekomen. — Het bovengemelde gevecht op den 5den mag men, naar deze berigten, alzoo wel in twijfel trekken.

— Uit Madrid en het zuiden van Spanje, worden heden geene nadere berigten medegedeeld.

— Ter beurze alhier werd heden reeds geheel anders geoordeeld over de neerlaag van *Gomez*, dan de eerste berigten uit Spanje deden gelooven. Het behaalde voordeel door *Narvaez*, was, zeide men, van veel minder belang dan het aangekondigd werd; de heer *Mendizabal* had van de zaak een grooter ophef gemaakt, om daardoor den prijs der Spaansche fondsen op te [illegible] terwijl men er voorts bijvoegde, dat *Ribero* en *Narvaez*, in plaats van de vervolging van *Gomez* met kracht door te zetten, hunne troepen verscheiden dagen rust hadden verleend, waardoor bijna het geheele voordeel der zege was verloren gegaan. — Men meende ter beurs dat er op den 7den een algemeen treffen voor Bilbao zoude kunnen plaats hebben; voorts sprak men van de verschijning van eenige Miguelistische vaartuigen op de kusten van Portugal.

— Heden (12 *December*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. 107,40; 3 pCt. 79; Nap. renten 97,20; Spanje Actien 20⅞ %; Pass. 5¼; Rom. L. 100¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 10den December.

Te Berlijn is den 7den dezer, aan de gevolgen van eene bloedspuwing, in den ouderdom van 66 jaren, overleden H. K. H. de Prinses *Frederika Dorothea Louisa Philippina* van Pruissen, weduwe van Z. D. Vorst *Anton Radziwill*. H. K. H. werd op den 24sten Mei 1770 geboren, en was de dochter van Prins *Ferdinand* van Pruissen, broeder van Z. M. Koning *Frederik II*. Het hof heeft den rouw voor 14 dagen aangenomen. De overledene wordt wegens hare deugden en voortreffelijke hoedanigheden zeer betreurd.

Te Berlijn verzekerde men, dat het verblijf van den graaf *Orloff* aldaar in verband moet hebben gestaan met eene zending des Keizers van Rusland betrekkelijk familie-aangelegenheden, en wel omtrent het verlengd verblijf van den grootvorst *Michael* in het buitenland. Naar men weten wil, zoude voorts Z. M. de Keizer van Rusland zijnen broeder, gezegden grootvorst, onlangs eene aanzienlijke som ter beschikking gesteld hebben, ten einde deze zijn verblijf buitenlands tot in den volgenden zomer konde voortzetten. Hiermede overeenkomstig is dan ook uit Baden reeds gemeld, dat de Russische grootvorst niet alleen aldaar den winter maar ook waarschijnlijk den volgenden zomer verblijven zal.

Den 5den liep te Berlijn een gerucht, dat het Preobraschenskische garde-regiment te Petersburg aan het muiten zou geslagen zijn. Van elders wordt daaromtrent nog niets gemeld, zoodat dit gerucht vrij algemeen in twijfel werd getrokken.

De geruchten die onlangs werden verspreid van eene wederaanknooping der onderhandelingen voor een handeltraktaat tusschen Rusland en de Porte worden thans wederom uit Berlijn tegengesproken, en integendeel gezegd, dat tot het hervatten dier onderhandelingen vooreerst zelfs geen uitzigt bestaat, aangezien, na het vruchteloos uit Petersburg terugkomen van een Pruissisch staatsbeambte, die met eene zending ten bedoelden einde belast was, Pruissen het overeenkomstig zijne waardigheid rekende, zelve geen stappen meer te doen, maar af te wachten tot men, van de zijde van Rusland, het aanzoek daartoe deed.

— Tusschen Bacharach en Oberwesel is in den nacht van den 5den plotselijk een deel van den bergwand losgescheurd en naar beneden gestort. Van tusschen de nieuwe rotsspleten waren nieuwe bronnen te voorschijn gekomen, die men te dier plaatse in 't geheel niet vermoed had. De doortogt over den weg is door het ongeval kortstondig gestremd geweest.

— Den 30sten November, zijnde St. Andreasdag, heeft de Keizer van Oostenrijk in den hofburg, met de gebruikelijke plegtigheden, de door Hoogstdenzelven te Praag benoemde ridders der orde van het Gulden Vlies met de teekenen dier orde omhangen.

Verder wordt uit Weenen geschreven, dat de Aartshertogin *Theresia*, vergezeld van haren vader, den 27 dezer de reis naar Trente (in Tyrol) zal aannemen, alwaar Z. M. de Koning van Napels den 4den Januarij verwacht wordt. Het huwelijk van dezen Monarch met genoemde Prinses zal te Trente voltrokken worden, waarna het doorluchtige paar terstond de reis naar Napels zal aannemen.

Uit Napels had men depeches ontvangen, ten gevolge van welke de trouwdag des konings van Napels met de aartshertogin *Theresia* te Trente op den 7den Januarij aanstaande bepaald is geworden. In den loop dezer maand moesten er onderscheiden feesten ter eere der hooge bruid worden gegeven.

— In de aanzienlijke kringen te Weenen wordt gesproken van het bezoek des kroonprinsen van Rusland aldaar tegen het aanstaande voorjaar; de Russische gezant *von Tatitscheff* zou den jongen vorst derwaarts begeleiden en deze vervolgens zijne reis door Duitschland voortzetten.

Te Weenen was uit Görz aangekomen de voormalige minister van *Karel X*, de heer *de Montbel*; hij had de gewezen koninklijke familie nog in diepe droefheid gedompeld verlaten. Dezelve zou tot in Mei aanstaande aldaar verblijven en zich dan voorloopig naar Kirchberg begeven. Het lijk des konings bevond zich nog in het kapucijnen-klooster te Görz.

— Volgens de jongste berigten uit Napels bedroeg er het geheel getal der cholera gevallen, volgens de officiele opgaven, 6328; dat der sterfgevallen 3363; dat der hersteldden 2965. Daar de officiele opgaven echter slechts de personen bevatteden, die in de openbare hospitalen werden opgenomen, mogt men het bedrag over de geheele stad wel drie maal hooger schatten. Het gerucht liep, dat de ziekte in Messina uitgebroken was, en dat op de Maltha de geele koorts heerschte.

— Uit Triest wordt van den 29sten dat met de paketboot aldaar weder tijdingen uit Griekenland ontvangen waren, die echter niets bijzonders behelsden. De rust duurde door het geheele land voort. Men had er zeer strenge maatregelen genomen tot weering der in Thessalie uitgebroken pest.

— Uit Smyrna werd geschreven, dat men lord *Ponsonby*, op zijne voorgenomen verlofreis, aldaar verwachtte; dezelve zoude zich van daar over Maltha naar Londen begeven. Men sprak er van gewigtige onderhandelingen tusschen de Porte en den Egyptischen stadhouder, welke niets minder ten onderwerp zouden hebben dan de grondheerlijke erkenning der familie van *Mehemed*-ali in de tegenwoordig aan deszelfs gezag onderworpen gewesten.

— Uit Presburg schrijft men van den 29sten ll.: Onze bladen behelzen uit Orsova van den 17den dezer, het berigt, dat de beroemde snelllooper *Ernst Mense* in den loop van dezen zomer de reis van Konstantinopel naar Kalkutta door Persien in 29 dagen heeft afgelegd, dat hij zich twee dagen in Kalkutta, waar hij zijne depeches aan de Engelsche kompagnie bezorgde, opgehouden had en vervolgens de terugreize over Chineesch Tartarije en Lahore naar Konstantinopel terstond wederom had aanvaard.

— Te Weenen waren den 3den December genoteerd: 5 pCt. Metall. 103½; 4 pCt. 99; 3 pCt. 76⅞; Bankactien 1360.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De Hoogleeraar in de Wijsbegeerte te *Munchen*, MEILINGER, is den 1 dezer aan eene beroerte overleden. Hij had juist den ouderdom van 70 jaren bereikt. — Te *Hanover* was onlangs de Akademische Dissertatie van LEIBNITZ, *de principio individui*, welke men meende dat verloren was geraakt, terug gevonden. Van dezelve is thans eene nieuwe uitgaaf te *Berlijn* verschenen, met eene kritische inleiding van Dr. G. E. GUHRAUER. — Te *Frankfort* is, onder den titel van *Allgemeine Kirchen-Zeitung*, een nieuw godsdienstig tijdschrift uitgekomen, bestemd voor alle godsdienstige gezindheden. Voor hetzelve zijn zes redacteurs, waarvan twee de Roomsch-katholijke, twee de Protestantsche godsdienst belijden, en twee Israelieten zijn.

GRIEKENLAND. — De Duitsche Geleerde ROSS, Bewaarder der Oudheden in *Griekenland*, die reeds een begin heeft gemaakt met de uitgaaf eener nieuwe verzameling van Grieksche Opschriften, gaat *Griekenland* verlaten. Men meent, dat de Regering, welke ongaarne in het ontslag van dezen kundigen Archeoloog heeft bewilligd, zijne openbare betrekking zal opdragen aan den Heer PITAKIS, een geboren *Athener*.

FRANKRIJK. — Het verjaarfeest van het ontzet van *Orleans* door JEANNE D'ARC zal den 8 Mei aanstaande in die stad door eene groote muzijkvereeniging gevierd worden. Bij die gelegenheid zal, behalve andere muzijkstukken eene bijzonder daarvoor vervaardigde cantate met koren worden uitgevoerd. De Heer HABENECK, Orkestmeester der Opera te *Parijs* heeft het bestuur der muzijkale uitvoering van het feest op zich genomen. — De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft voor het Fransche Instituut aan den Beeldhouwer DAVID het borstbeeld bestemd van den onlangs overledenen DE JUSSIEU (zie onze Courant van 29 Sept. ll.) en aan den Beeldhouwer MERCIER, het borstbeeld van den voor eenige dagen gestorvenen Veldslagenschilder CARLE VERNET, vader van den historieschilder HORACE VERNET. — De Beeldhouwer GUYOT te *Lyon* heeft voor het museum dier stad de bestelling bekomen van een borstbeeld van den oud-gedeputeerde DUGAS-MONTBEL, vertaler van HOMERUS. — De Akademie der Wetenschappen heeft in de afdeeling der Landmeetkunde tot lid, in plaats van den overledenen AMPÈRE, verkozen, den Heer STURM, schrijver van onderscheidene verhandelingen over wiskundige onderwerpen. — Den 22 dezer zal de Minister GUIZOT zijne openbare intree-rede als lid van het Fransche Instituut doen. Eene zonderlinge toevalligheid heeft er bij de toebereidselen tot de ontvangst van den Heer GUIZOT plaats gehad. Het is namelijk gebruikelijk, dat er eene Commissie van drie leden door het lot worde gekozen, om vooraf de intree-rede van het nieuwe Lid te hooren, en daarvan voor de plegtige zitting verslag te doen. De drie leden nu, hiertoe door het lot aangewezen, voor de intree rede van den Heer GUIZOT zijn, de ex-minister THIERS, en de bekende ROYER-COLLARD en DUPIN.

BELGIË. — Het model van het standbeeld van RUBENS, voor *Antwerpen* bestemd, staat thans te *Brussel* gereed, vervaardigd door den Beeldhouwer GEEFS. Hetzelve is, met weinige veranderingen, aangenomen door de daartoe benoemde Commissie, bestaande uit de HH. TEICHMANN, BAISSE, LAGRELLE, VERDUSSEN, BOURLA, DE BRACKELEER en PESSEUX. Hetzelve zal nu door den Heer GEEFS in 't groot vervaardigd worden, om vervolgens van metaal te worden gegoten. — De *Emancipation* sprekende van het gerucht der zending van den Heer VAN DER NOOT, als zaakgelastigde naar *Rome*, had er bijgevoegd, dat deze een kleinzoon was van den beroemden *Heintje*. Een andere Heer VAN DER NOOT heeft zich daarop gebelgd getoond, dat men de nagedachtenis van den grooten HENDRIK VAN DER NOOT op die wijze door een verkleinwoord zocht te bezwalken, en voert bij die gelegenheid, als een blijk der belangeloosheid van den Brabandschen revolutiemaker van 1789 aan, dat de Staten-Generaal hem 100,000

gulden hadden toegewezen, maar dat hij die nooit heeft *aangenomen*. Duidelijker ware de uitdrukking geweest, zoo de brielschrijver gezegd had, dat hij die nooit had *willen aannemen*, of hij dit naar waarheid zou hebben kunnen zeggen, is eene andere vraag. De *Emancipation* verdedigt het gebruik van het verkleinwoord *Heintje*, door te herinneren, dat in *Frankrijk* het volk HENDRIK IV wel *notre Henriot* noemde, en dat de afstammelingen van dien Vorst er verre af waren, dan daarover verstoord te wezen. — Het historische concert van den Hr. FÉTIS heeft den 3den dezer te *Brussel* plaats gehad, maar heeft algemeen niet [illegible] voldaan, 't geen gedeeltelijk daaraan schijnt te moeten toegeschreven worden, dat velen er zijn naar toegegaan met het doel, waarmede zij op een anderen avond naar een vermakelijk concert van STRAUSS, den Walser-Koning, gingen, en niet als tot eene praktische bijdrage tot de historie der kunst. Een *Ave Maria* echter van zes stemmen, door NIC. GOMBERT, kapelmeester van Keizer KAREL V, vervaardigd, schijnt eenen diepen indruk te hebben gemaakt. De overige stukken waren meest allen ook uit de 16de eeuw.

[illegible] — Degenen, die zich de tijden der Fransche overheersching herinneren, zullen zich ook den naam te binnen brengen van den [illegible] der Fransche Politie hier te lande [illegible]. Die [illegible] Franschen ambtenaar hier te lande, uit een aangenamer oogpunt wil leeren kennen, dan waarin zijne betrekking hem aan ons vaderland heeft vertoond, hoezeer hij (deze erkentenis mag men den man niet onthouden) in de waarneming van dezelve, zich van eenen DE CELLES en eenen [illegible] onderscheidde, die kan [illegible] verlangen voldaan vinden in een bundel *Poésies morales et historiques*, door hem uitgegeven. Hij zal daarin tevens proeven van fraaije poëzij vinden. Bovenal onderscheidt zich in dezen bundel eene ode op de cholera, getiteld: *Mystère redoutable*. De dichter schildert daarin eerst den trapswijze toenemenden schrik, welken de nadering der ziekte te weeg bragt. Men hoort uit verre landen, dat de cholera op het kleinste der Moluksche eilanden woedt, en *Parijs* is onverschillig bij dit berigt; de geesel is de zee overgestoken, en teistert *Indië*, en *Parijs* zegt, wat gaat het ons aan, zoo maar de *Ganges* het ons niet aan tot onzen opschik gewevene stoffen laat ontbreken; en de geesel is in *Perzië*, en *Parijs* gaat voort te dartelen bij hare feesten; en de geesel wint van dag tot grond, en *Parijs* ontwaakt niet uit hare zorgeloosheid, dan nadat de doods-engel met groote slagen hare gedecimeerde bevolking getroffen heeft. De dichter schildert vervolgens de verwoestingen der ziekte in het hedendaagsche *Babel*, de wisselingen en tegenstrijdige gevoelens der geneeskundigen, de alle berekening te leur stellende grilligheden, waarmede de ziekte den eene treft, den andere spaart en eindigt met deze regelen:

» *Et voyant du fléau l'ironique malice*,
» *Des savans de nos jours narguer la vanité*,
» *Voyant comme il savait donner à son caprice*
» *La force d'une volonté*,
» *J'humiliais mon front devant l'auguste livre*
» *Qui renferme du ciel les suprêmes décrets*,
» *Et pensais que jamais l'Eternel ne nous livre*
» *Que ce qu'il veut de ses secrets*.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (15 *December*) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 53⅜, [illegible] dito 5 pCt. 100¼, ⅛; Kansbill. 21¼; Amort.-Synd. 4½ pCt. 94¾, ⅞; dito 3½ pCt. 76[illegible]; Handelm. 180½, 179; Ardoins 85 [illegible], 20⅝, ½; dito Coupons 36; Uitgest. 8¼; Fr. 3 pCt. 81; Columb. 16[illegible]; Rebuan 13¼, ¼, ⅜.

AANBESTEDING.

Burgemeester en Wethouders der Stad Breda, zullen op Donderdag, den 22 December, 1836, des middags ten twaalf ure, ten Stadhuize aldaar, aan den minstdoenden, volgens in te leveren *gezegelde* Biljetten van Inschrijving, in het openbaar

AANBESTEDEN:

Het ONDERHOUD van Stads Gebouwen, Kazernen, Bruggen, Havenmuren, Watertrappen, Waterleidingen, Straten, Markten, Pleinen en verdere aangelegenheden, gedurende den Jare 1837, volgens *Tarief*, onder presentatie van percentsgewijze korting.

De konditien van Aanbesteding liggen dagelijks, uitgenomen op Zon- en Feestdagen, op de gewone uren, ter lezing op Stads-Secretarij, en nader onderrigt is te bekomen bij den Stads-Architect A. J. F. CUYPERS.

BREDA, den 1 December, 1836.

Ter Ordonnantie van Burgemeester
en Wethouders voornoemd,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUKES.

Verkooping van een GAFFELSCHIP
te *ZEVENBERGEN*.

De Notaris VAN DE WERK, te Zevenbergen, zal op Woensdag den 28 December 1836, des voormiddags om 11 ure, ten Herberge van de Wed. H. VAN DER PUT te Zevenbergen, publiek op dag Verkoopen:

Het in den Jare 1823 nieuw gebouwde GAFFELSCHIP, genaamd *de* [illegible], groot [illegible] tonnen, liggende op den Droogte tusschen de Rivier de Dintel en het Fort de Hel, nabij de Willemstad.

Nadere informatien te bekomen bij den Heer P. BAREL te Hoedekenskerke in Zeeland, en ten Kantore van opgemelden Notaris.

Schele Hoofdpijn en Doofheid.

Tweede Brochure. Uitgave van den Heer Geneesheer *Mène Maurice*, bevattende zijne ontdekkingen, om zich-zelven van beide deze kwalen te genezen. (Zie ons N°. van 15 November ll.)

Depôt bij den Heer *Massignac*, Kalverstraat, N°. 165, te Amsterdam.

Prijs der Brochure 75 Cents, en van het Geneesmiddel 10 franken.

De dagbladen van Parijs vermelden [illegible] verwonderenswaardige genezingen, van doove en aan hoofdpijn lijdende personen, door middel der *acoustique olie* van den Geneesheer *Mène Maurice*. De lijders aan die ziekten hebben dan ook met de grootste belangstelling deze *tweede uitgave zijner* brochure ontvangen.

DE AARDBOL,
MAGAZIJN VAN HEDENDAAGSCHE LAND- EN VOLKENKUNDE.

Dit Werk zal, in wekelijksche afleveringen, te beginnen met 7 Januarij 1837 en vervolgens elken Zaturdag, worden uitgegeven door de Boekhandelaars J. H. LAARMAN en H. FRIJLINK, te *Amsterdam*. Elke aflevering zal 8 bladzijden of 16 kolommen klein folio groot zijn, en met 2 à 4 platen benevens de noodige Kaarten verrijkt worden. De prijs van eenen Jaargang is voor Amsterdam *f* 5,— en voor Intekenaren buiten de Hoofdstad woonachtig, *franco per post*, *f* 6,50. Een uitvoerig Prospectus met 4 Platen is alom *gratis* te bekomen. Men teekent in, naar verkiezing, aan het BUREAU DER UITGEVERS van de AARDBOL, Singel, bij de Gasthuismolensteeg, N°. 131, te *Amsterdam*, of bij zijne gewone Boekverkooper.

*** De Boekhandelaars GEBROEDERS VERMANDE, *te Hoorn*, hebben alom verzonden den

ALMANAK
VOOR HOLLANDSCHE BLIJGEESTIGEN,
voor 1837.

Deze zevende Jaargang, door dezelfde Redactie als de vijf eerste Jaargangen bijeenverzameld en versierd met twee Gravures, benevens een Carricatuurplaatje, is bij alle Boekhandelaars te verkrijgen à 60 Cts., in carton en koker, verguld op snee *f* 1,20.

Deze ALMANAK *is tevens bij de Uitgevers dezes verkrijgbaar*.

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,
is verkrijgbaar gesteld:

De navolgende WERKEN van P. P. ROORDA VAN EYSINGA, Lit. Hum. Doct. et Theor. Phil. Mag., Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Hoogleeraar aan de Koninklijke Militaire Akademie.

Nederduitsch en Javaansch WOORDENBOEK.
Javaansch en Nederduitsch WOORDENBOEK.
Javaansche SPRAAKKUNST, met Autographische tafereels allen ingebonden.
} *f* 20,—.

Deze Werken zijn niet afzonderlijk verkrijgbaar.

Noodzakelijk HANDBOEK der laag Maleische Taal à *f* 1,20.

En is van denzelfden Schrijver van de pers gekomen:

GIDS ter beoefening van het MALEISCH voor alle standen. Bevattende den omvang dier taal in LXIII hoofdstukken; waarbij de woorden tot hunne soorten zijn teruggebragt; met een Aardrijkskundig Woordenboek, van de voornaamste Indische landen en plaatsen, voorafgegaan door eene verklaring dier taal, haare afleiding van meer dan honderd Indische schrijvers, [illegible] waarmede zij vermengd is; verrijkt met eene Autographische [illegible] voor rekening van den Schrijver. Gekartonneerd *f* 3,—.

Nederlandsch Roem in Oost-Indië, in acht Zangen.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.